

הערכת מאפייני הכיתה וכתיבת תכנית פעולה מותאמת צרכים

המטרה – להכיר את מאפייני הכתה, לזהות חזקות וקשיים ולתת מענה מותאם לצרכיה הייחודיים של הקבוצה.

קריטריונים לתיאור מאפייני הכתה	תקין	דורש שיפור	קריטי	תיאור מצב כולל השערות לגבי הסיבות למצב זה
כבוד בין התלמידים				
גילוי אחריות לגבי סדר, ארגון וניקיון				
יחס מכבד כלפי הצוות החינוכי				
מוטיבציה להצלחה				
השתתפות בשיעורים				
הכנת שיעורי בית				
הגעה סדירה כולל הגעה בזמן לבית הספר וכניסה לאחר ההפסקות				
הישגים לימודיים				
שיתוף הורים בנעשה בכיתה				
מעורבות הורים (תרומה מהידע, סיוע בשוטף ועוד)				
משמעת בשיעורי המחנכת				
משמעת בשיעורים המקצועיים				
התנהגות בהפסקות				

פעולות נדרשות לבניית תכנית עבודה כיתתית

איסוף מידע אודות הכיתה:

המחנך, ובמידת הצורך ביחד עם הצוות הבין מקצועי מרכז את כלל המידע אודות הכיתה שלו לשם כך הוא נעזר במספר כלים:

1. כלי למיפוי כיתתי
2. כלי לתצפית על הכיתה
3. כלי לבחינת פרופיל כיתתי
4. איסוף מידע ממורים מקצועיים המלמדים בכיתה.
5. שיח עם הורים של תלמידים מהכיתה.
6. היכרות מעמיקה עם מספר תלמידים בכיתה על פי בחירה.

ציור תמונת כיתה:

המחנך, במידת הצורך ביחד עם הצוות הבין מקצועי, ינסח את תמונת הכיתה שלו כפי שהוא רואה אותה (ניסוח חופשי), יזהה את החזקות הכיתתיות המאפשרות תהליכי למידה כיתתיים ואת האתגרים (החסמים) המקשים על ניהול אופטימלי של תהליכי הוראה ולמידה בתוך הכיתה.

הגדרת יעדים גנריים (יעדים שאינם ספציפים לתחום דעת מסויים):

מתוך התמונה העולה המחנך יבחר 2-4 יעדים כיתתיים בתחום הפסיכו-פדגוגי. יעדים אלו ייגזרו מהצורך הכיתתי ומתוך ראיית הפרט בכיתה (לאחר אותה היכרות מעמיקה). המטרה היא לבחור יעדים "קטנים" באופן יחסי, וברי מימוש לטווח קצר יחסית. היעדים לכאורה מיועדים לתלמידים אך למעשה מכוונים למורה עצמו ולניהול תהליכי ההוראה למידה שלו בתוך השיעור.

דוגמאות אפשריות ליעדים: העלאת מעורבות התלמידים בתוך השיעור, ניצול יעיל של מרחב הלמידה לצורך..... מכוונות לאוצר מילים, הסרת חסמים המקשים על התמדת הקשב במהלך הלמידה, הבנייה מושכלת של שיעור, הסרת חסמי למידה במהלך ההקניה הפרונטלית בשיעור, ניהול תהליכי למידה רשתיים, ניצול השעות הפרטניות להיכרות רגשית לימודית מעמיקה עם התלמידים, שימת דגש על ידע עולם ככלי מסייע להבניית ידע.. ועוד.

הגדרת פעולות:

המחנך יתרגם כל אחד מהיעדים ל 2-3 פעולות אופרטיביות אותן הוא יכול ליישם באופן יעיל בכיתה השלמה, כך שעבודתם של מרבית הילדים בכיתה תהיה יעילה יותר ולמידתם של התלמידים המצטיינים לא תפגע.

למשל במטרה של מכוונות לאוצר מילים המורה יכול להחליט על הפעולות הבאות:

- א. בכל שיעור (בכל תחום דעת) התלמיד ילמד לפחות מילה אחת חדשה. פעם ביום נבחר מילה ונמפה אותה באופן שלם: מיפוי סמנטי ומורפולוגי ובכלל זה ביטויים, ניבים, צירופי לשון, אנלוגיות, הפכים, מקורות ספרותיים, משפחת מילים, הקשרים מתאימים ועוד. השיח ינוהל במידה רבה ככל האפשר על ידי התלמידים עצמם.
- ב. יערך שיח רגשי אודות מילים בכיתה. כל אחד מהתלמידים יבחר מילה וינהל אודותיה דיון רגשי שאינו תלוי ידע עולם אלא אסוציאציות רגשיות.
- ג. יודגשו האסטרטגיות המגוונות (בכל תחום דעת) להתמודדות עם מילים לא מוכרות, הדיון אודות האסטרטגיות יעשה באופן מפורש תוך יצירת מודלינג של המורה להתמודדות שלו עם מילים חדשות. התלמידים המצטיינים ידגימו לכיתה את האסטרטגיות שבהן הם משתמשים, יערך תהליך של למידה מהצלחות לצד למידה מטעויות.

דוגמה נוספת: במטרה של הסרת חסמים המקשים על התמדת קשב בתוך השיעור המורה יכול להחליט על הפעולות הבאות

- א. המורה מנהל עם התלמידים שיח אודות גורמים המקשים על התמד הקשב בשיעור וקובע ביחד איתם כללים מובנים בשיעור המיועדים להסרת חסמים: חפצים עמם מותר להם "להתעסק" במהלך השיעור והתנאים שלגביהם שימוש זה אפשרי (לא כלי מרעיש, לא בזמן עבודה עצמית...).
- ב. כל שיעור מחולק לשני מקטעים – 18 דקות כל מקטע. 5-9 דקות באמצע השיעור מיועדים לפעילות אחרת, מעוררת: חידון, משחק קצר, ריקוד, תרגול תנועתית....
- ג. המורה מחליט על למידה מפעילה המאפשרת לתלמיד לנוע במרחב הלימודי במהלך השיעור, או לבחור את המיקום בו הוא עובד – ליד השולחן, בעמידה, על השטיח בפינת החדר....

משוב מעצב ומסכם:

אחת לתקופה שנקבעת מראש, המורה בודק האם היעדים שהוצבו אכן/עדיין רלוונטיים לכיתה והאם הפעולות שנבחרו אכן משרתים מטרה זו. במידת הצורך המורה משנה / מנסח מחדש את היעדים ו/או את הפעולות.

צמתי בקרה, הערכה ומשוב:

משוב והערכה מס' 3 תאריך:	משוב והערכה מס' 2 תאריך:	משוב והערכה מס' 1 תאריך: